

СЪБУЖДАЩАТА СЕ СТРАТЕГИЧЕСКА ВИЗИЯ НА АМЕРИКА

Политическата и ценностна поляризация постави Джо Байдън под ударите на масиран пропаганден негативизъм от страна на изолационистките и радикалните групи на консервативния лагер в Америка. Във вътрешната политика фокус на атаките срещу Байдън бяха неговата имиграционна политика – облекчения достъп на латино емиграцията до американска територия, икономическата му политика на щедри социални плащания – особено по време и след пандемията, твърде либералните позиции на Белия дом по отношение на социалните ценности – расови отношения, полицейско насилие, привилегироване на сексуални малцинства. Администрацията Байдън бе изправена на „позорния стълб“ заради бързото, според редица наблюдатели безотговорно изтегляне от Афганистан в полза на настъпващите талибани. Напредналата възраст на Байдън е източник на допълнителен присмех и отхвърляне, въпреки презумпцията за толерантност – включително към по-възрастните хора в съвременното американско общество (антиейджизъм).

Ако се опитаме да оценим с по-безпристрастен поглед досегашното управление на администрацията Байдън обаче, ще забележим, че настоящият американски президент в много отношения скъсва приемствеността с предходните администрации от началото на XXI век във Вашингтон и полага основите на една по-задълбочена, стратегически премислена и перспективна политическа линия на управление на страната – лидер на западния свят. Въпреки че критиките от консервативния лагер за неговата политика у дома имат своите основания, Байдън показва своите убедителни качества на политик, способен да стъпи на реалностите и да ги променя в посоката, която сам е избрал. Джо Байдън спечели изборите през 2020 г. на вълната на изригналия по улиците на американските градове лев радикализъм, който мина разумните граници в ескалиране не само на междуобщностните отношения в Америка, но започна да наподобява хунвейбинска революция, заличаваща всякакви стойности на американското културно и историческо наследство. Като лидер на Демократическата партия Байдън не можеше да не се съобрази с нейното радикализиране и олевяване на вълната на тези събития.

Байдън избра за свой кандидат за вицепрезидент най-малко радикалната женска фигура в елита на Демократическата партия – Камала Харис. Същевременно той изпрати скрито предупреждение към своите врагове – ако се опитват да отстранят президента,

ще получат Харис като негов заместник за останалата част от мандата. Без да отстъпва от своята идентичност на ляв политик – лидер на Демократическата партия, Байдън направи поредица от малки, незрелишни стъпки на приближаване към центъра. Напредналата му възраст се оказа не само тежест, но и бонус за политическото му утвърждаване като президент. Той наложи умерен, неемоционален подход в политическите си решения, отдалечавайки Белия дом от патоса на уличния радикализъм, политически оглавен от радикалите в собствената му Демократическа партия. Този подход даде възможност на Байдън внимателно да коригира ключови отклонения на неговата партия от политическата ѝ мисия в новата американска история.

Радикализацията на Демократическата партия стана възможна на вълната на преместването на нейната политическа база от голямата общност на традиционната работническа класа към новите обществени движения в Америка. Елитът на демократите еволюира от лидерство начело на ниската средна класа и работничеството към лидерство на глобализацията и на интересите на американските глобални елити. Демократите последваха еволюцията на левия радикализъм в постмодерното общество. От защитник на икономическите и социалните интереси на по-ниските социални слоеве, лявата политика се трансформира в защита на обществените малцинства, алтернативните субкултури, и вдигна знамето на културните алтернативи на модерния западен мейнстрийм. Мултикултурализмът се превърна в ново убежище на левицата и на нейната Демократическа партия. Демократите се превърнаха в партия на малцинствата и културния глобализъм в съюз с новите глобални пазарни елити, утвърждаващи постнационалния свят, авангардните технологии – в информатиката, енергетиката и спрямо самия човек – с новото кредо на „трансхуманизма”.

Избрали глобализацията и нейния стопански, финансов и културен авангардизъм, демократите обърнаха гръб на традиционната си социална основа – „сините яки” на наемния труд и ниската средна класа. Нещо повече, ентузиазиранията глобализация нанесе целенасочени удари на тези социални общности. Изнасянето в третия свят на американския индустриален потенциал остави големи групи работници и малък/среден бизнес без препитание – особено в щатите на т.нар. „ръждив пояс” – Пенсилвания, Мичиган, Охайо, Западна Вирджиния. Тези хора потърсиха своето представителство в консервативната алтернатива на републиканците. Ричард Никсън започна похода на „Голямата стара партия” към социалните низини на Юга – крепост на Демократическата партия. Роналд Рейгън продължи отнемането на големи групи гласоподаватели от

социалните низини от тяхната традиционна ориентация към Демократическата партия. През 2016 г. Тръмп направи нов драматичен пробив в тези общности на фона на ярката глобалистка звезда – Хилари Клинтън, с която съперничеше за президентския пост. Посланията на консервативната политика към обикновените хора на Америка са ясни и прости: демократите (глобалистите) унищожават вашето препитание, изнасят работни места в Китай, отварят границите на Америка за масирана нелегална имиграция и подкопават вашите доходи чрез конкуренция с мизерните надници на имигрантите. Те искат да унищожат вашите семейства, вашия начин на живот и вашата християнска вяра с подкрепата си за „скандални културни малцинства”.

Джо Байдън посвети своята реч „Състоянието на съюза” в началото на настоящата 2023 г. изцяло на призива за завръщане на традиционна трудова Америка към подкрепа за Демократическата партия. Това бе реч на президент демократ, каквато американците не бяха чували от времето на Джими Картър насам. Бил Клинтън бе първият „глобален” президент на демократите, а Барак Обама – с целия патос на социална чувствителност, предполагаема от неговия произход и личната му кариера, бе в много голяма степен също „постмодерен” президент, фокусиран върху глобалния дневен ред на мултикултурната левица. Байдън не пропусна никого – работници, пенсионери, уязвими групи, жертви на насилие, хора с ограничен достъп до медицински услуги... Това е първият американски президент на XXI век, който инициира и провежда политика с по-дълбок исторически контекст – и затова политика, която цели да надхвърли рамката на възможните един или два мандата на един президент. Не съм сигурен доколко Джо Байдън би могъл да обърне развитието на Демократическата партия назад, към нейните изоставени основания и социална база на подкрепа. Във всеки случай както апелът му към тези традиционни общности – част от социалния съюз на демократите от Франклин Рузвелт и неговия „Нов курс” до Джими Картър през 70-те, – така и политиките, които инициира и води в услуга на по-низшестоящите групи в американското общество, ще бъдат в значителна подкрепа на евентуалното му кандидатиране за втори мандат или за успеха на неговия наследник демократ на следващите президентски избори през 2024 г.

Бързото, до степен на паническо изтегляне на американските войски от Афганистан положило върху Джо Байдън клеймото на безпомощен в глобалната политика американски президент. Оръжие за десетки милиарди долара, както и цялата инфраструктура на 20-годишното американско присъствие, включително служители и партньори – афганци, бяха изоставени в ръцете на настъпващите талибани. Това

изтегляне от Афганистан се вписва в поредицата от неудачи на американската външна политика през XXI век, лишила САЩ от ролята им на хегемонна сила – единствена свръхсила, начело на един международен ред, доминиран от западните ценности – и превърнала Америка по-скоро в лидер от типа „първ сред (повече или по-малко) равни“.

Тази поредица от стратегически провали започна със затъването на Джордж У. Буш в градската гражданска война след интервенцията в Ирак. Продължи с бързото изтегляне на Барак Обама от Ирак и отварянето на допълнително пространство за бруталния терор на Ислямска държава – и с „ефекта на доминото“ с разпадащите се държави в Близкия изток. Кулминира в „бизнес“ подхода на Доналд Тръмп към международната система, допълнително ограничил влиянието и ролята на Америка в глобалния свят. Оттеглянето на администрацията на Тръмп от Азиатско-тихоокеанското търговско споразумение предостави неочаквани пространства за търговска експанзия на Китай в този мегарегион. Високомерното отношение към Европа тласна европейските елити към недопустима търпимост към китайската технологична и търговска експанзия на Стария континент и към стратегията на Москва за енергийна и пропагандна хегемония на европейска територия. „Плащайте си, за да ви пазим“ – прати своето послание Доналд Тръмп, без да осъзнава, че силите и зависимостите в международната политика са по-сложни и по-деликатни от простата търговия със стратегически ресурси.

Потенциалът на президента Байдън в международната политика се разгърна в неговото лидерство по отношение на кремълската агресия в Украйна. Мнозина явно забравиха, че Байдън е първият президент на САЩ от времето на Буш старши насам, който има дълъг опит и експертиза в международната политика. В продължение на четири десетилетия Джо Байдън извървява целия път от конгресмен, сенатор, вицепрезидент и днес – президент на страната, ангажиран с външната политика на Америка и притежаващ завидна експертиза в международните отношения. Като вицепрезидент на Барак Обама – президент без международен опит – той не успя да застане във водеща позиция на фона на държавните секретари Джон Кери и Хилъри Клинтън. Днес неговото управление на кризата в Украйна демонстрира истинските му качества на международен лидер. За разлика от мнозина знакови американски авторитети в международните отношения – като чикагския професор Миършаймър и Хенри Кисинджър – Байдън много ясно осъзнава ключовото значение на украинската криза за бъдещето на Европа и за дългосрочните интереси на САЩ в сферата на националната сигурност.

След края на Студената война Западът – и в частност Западна Европа – побързаха да разпознаят Русия като задължителен – „неизбежен“ свой партньор и съюзник в изграждането на една „глобална либерална империя на северното полукълбо“ (Робърт Купър) и да припишат на Москва политически и стратегически качества, които тя никога не е притежавала. Истината е, че докато Кремъл осъзнаваше своята липса на потенциал за стратегическа еманципация, неговите обитатели играеха ролята на неохотни, „мрънкащи“ партньори на Запада в поддържането на определени приоритети от наложения през 90-те години световен ред на западна хегемония. Затъването на Вашингтон в Ирак незабавно пробуди имперския инстинкт за геополитическа еманципация на Москва и Владимир Путин произнесе своята известна реч в Мюнхен през 2007 г., в която обяви завръщането на Кремъл на сцената като съперник на Запада. В Берлин, Париж и Вашингтон дълго време отказваха да получат тази информация. Администрацията на Обама подари на Москва re-set, очевидно в очакване Путин да се зарадва и да благодари...

Когато срещата на НАТО в Букурещ отложи даването на MAP (пътна карта за членство) на Грузия и Украйна, „благодарността“ на Путин се изрази в агресията срещу Грузия през август същата година. „Благодарността“ за re-set-a на Обама последва малко по-късно – през 2014 г. в Крим и Донбас... След 2016 г. Кремъл се ползваше с удовлетворение от силната почит, която Доналд Тръмп изпитва към Путин, проявила се в дебата между двамата в Хелзинки... През целия период след 2007 г., в който Путинова Русия набираше потенциал за възродена имперска амбиция и агресия, Западна Европа се държеше като жертва, надяваща се да я отмени най-лошото. Най-лошото не я отмина. Енергийната инвазия на Москва в Европа отключи потенциала на Кремъл за системно корумпиране на определени сектори в Западна и цели държави в Източна Европа. Мощната пропагандна – хибридна война на режима в Кремъл, допълнително вцепеняваше и обезсилваше потенциала на Европа да отговори по достойнство на набиращата сила в различни посоки новоимперска инвазия на Русия.

Агресията срещу Украйна не бе реакция на „разширяването на НАТО на Изток“, както твърдят от Кремъл, а огромен брой „полезни идиоти“ на Запад играят ролята на пропагандно ехо на тази арогантно съчинена теза. Разширяването на НАТО бе процес на интеграция на Източна Европа в общата атлантическа система за сигурност, в която Русия също бе поканена – макар и на специални, привилегировани начала чрез комитета НАТО – Русия. Голямата стратегическа грешка на Запада бе не разширяването на НАТО

в Изтока на Европа, а спирането на този процес след затъването на Америка в Ирак. В началото на новия век бе разработена стратегия за „Интегриране на черноморското пространство в атлантическата система за сигурност”. Инвазията в Ирак осуети нейната реализация. Ако Западът бе продължил с процеса на интеграция – първоначално чрез партньорство, а не с пълно членство – на постсъветското пространство (Украйна, Молдова, Южен Кавказ), „прозорецът за възможна еманципация” на Русия и за възраждане на нейния имперски проект нямаше изобщо да се състои. Сътрудничеството със Запада щеше да остане единствена разумна възможност за стратегическа проекция на Кремъл. Разпростирането на атлантическата система за сигурност до бреговете на постсъветска Централна Азия на Каспийско море щеше да се окаже и твърде полезна бариера за отразяване на стратегическата проекция на Пекин в Евразия. Збигнев Бжежински ясно посочи приоритетите на американската стратегическа доктрина в тази посока, но не бе разбран и не бе последван.

Интегрирането на постсъветското пространство в атлантическата система за сигурност щеше да се осъществи без насилие, гражданска война и държавнополитически разпад – характерни за „умиротворяването” на Близкия изток. Постсъветските общества биха посрещнали с удовлетворение възможността да се присъединят към системата за сигурност на Запада. Със сигурност неудовлетворението на Москва щеше да бъде сдържано – поради липса на стратегически ресурс „да си разиграва коня”. Но историята се разви по различни пътища. Америка затъна в Близкия изток, а Русия бързо възроди стратегията си за експанзия в единствената възможна за нея посока – към уязвима Източна и примирена и беззъба Западна Европа. Апетитът идва с яденето. След Грузия, Крим, Донбас, пропагандна война срещу Европа и Запада Путин реши да финализира изхода от „голямата геополитическа трагедия на XX век” – разпадането на съветската империя. През декември 2021 г. той поиска релегитимация на геополитическия контрол на Кремъл върху Източна Европа – какво друго означаваше НАТО да се изтегли на позициите си от 1997 г.? Очакваният отказ от страна на Запада отключи реализацията на истинските планове на режима в Москва – завладяването на Украйна като едно „добро начало” за възраждане на Руската империя през XXI век.

* * *

Отговорът от страна на Белия дом на кремълската агресия в Украйна бе адекватен, разумен и премерен. В този текст няма да се разпростирам върху моралната и ценностна легитимация на официалната позиция на Вашингтон – тя е добре известна, а и за аргументите от сферата на практическата политика доста по-рядко се говори. Байдън отлично разбира, че отсъствието на категорична позиция на противопоставяне на руската авантюра в Украйна би било равностойно на дългосрочно поражение, което ще протича по „сценария на доминото”. Путин играе геополитически покер с последователни усилия да установи къде западният съюз най-после ще постави граница – ще му каже „не”. Всички стъпки на Кремъл в тази посока – интервенцията в Грузия, анексията на Крим, разгръщането на хибридна пропагандна война на европейска територия, акумулирането на хегемонен статут в енергийните доставки – особено в Източна Европа, изплитането на гъста мрежа от корупционни въздействия на най-високо корпоративно и политическо равнище – както в Европа, така и в Америка, всички тези примери са илюстрация на успешното настъпление на кремълския режим при очевидна неохота на западните му партньори да кажат „не”. Започването на пълномащабна война срещу Украйна е решителната стъпка към имперско възраждане, която – ако бе посрещната с апатични протести и вяло примирение – би дала на Москва ясен индикатор за практическа безнаказаност по пътя на „доминото”.

Байдън успя да договори единна позиция с тази на ЕС и незабавно откри няколко стратегически линии за подкрепа на Украйна. Първо – внушителна ескалация на санкциите срещу Москва. Оценките, че „санкциите не работят” са изцяло погрешни. Никой не очаква санкционирането на страна с мащабите на Русия да доведе до бързото ѝ стопанско рухване. Критиците на официален Вашингтон са забравили как санкциите по КОКОМ по време на Студената война доведоха до технологичното рухване на военнопromишления комплекс на Москва, макар и за десетилетия. За подобен ефект по отношение на днешната военна машина на Русия няма да има нужда да се чака десетилетия. Второ – непрекъснато разгръщаща се военнотехническа помощ на САЩ за Украйна. Администрацията на Байдън демонстрира лидерство във военната подкрепа за Киев, което мобилизира учудващо успешно неохотните пацифистки правителства на Западна Европа да започнат все по-масирано да подкрепят армията на Киев. Трето – безусловна политическа подкрепа за Украйна и превръщане на руската агресия в казус – пример за брутално нарушаване на международния ред. Можем да чуем много аргументи

за нееднозначната международна позиция спрямо войната на Москва срещу Украйна. За дистанцираната оценка на „световния юг“ спрямо „една война в Европа“. Несъмнени са обаче безпрецедентното единство и мобилизацията на Западния свят и неговите демократични съюзници от други континенти в осъждане на агресията и в подкрепа за Киев.

Медалът, разбира се, има и обратна страна. Най-активните поддръжници на Украйна сред нейните съседи в Централна и Източна Европа повече или по-малко открито оценяват западната – в частност американската, военна помощ за Киев като бавна и недостатъчна. Самият Зеленски непрекъснато пледира за по-широк спектър и повече оръжия, способни да поразяват руския агресор на големи разстояния и да позволяват не само ефективна отбрана, но и активно настъпление на украинските въоръжени сили. В този процес Западът начело с Вашингтон върви по „ръба на бръснача“. От една страна, без масирана западна подкрепа Украйна не би могла да се справи с агресията на огромния си съсед. От друга – международната подкрепа с оръжие е процес с важен психологически компонент на оценка на разумния натиск върху един диктаторски режим, управляващ втората ядрена сила, но който не съблюдава никакви правила на международно поведение. През изтеклата една година на агресията президентът Байдън води този процес с видимо политическо умение и успех. Доставените оръжия са далеч от достатъчни, но обемът на доставките, както и нарастващата сила на поразяване на дарените оръжейни системи демонстрират категорична устойчивост на подкрепата за Киев – включително в обзрима перспектива.

Каква е стратегията на Запада – и преди всичко на Вашингтон, в отразяването на предизвикателствата, произтичащи от кремълската агресия? Срещу администрацията на Байдън и мнозинството в Конгреса на САЩ се създаде един неформален съюз на изолационистката консервативна десница и елитарни авторитети на „реалполитик“ (Миършаймър, Кисинджър), отхвърлящи необходимостта от пълноценен ангажимент на Запада в полза на Украйна. Този кръг следва логиката на няколко основни аргумента. Първо, основен съперник на Америка през XXI век е Китай, а не Русия. Съюзът между двете големи сили в Азия е опасен за Вашингтон и не бива да бъде допускан. Русия трябва да бъде привлечена като съюзник на Америка в противопоставянето с Китай. Кисинджър, изиграл през 70-те години „китайската карта“ срещу Съветския съюз, от десетилетие внимателно лобира за осъществяване на „обратната операция“ – възможността Америка да изиграе „руската карта“ срещу Пекин. За добро или за лошо

обаче, времето да се изиграе „руската карта“ отмина преди две десетилетия със затъването на Вашингтон в иракската гражданска война. Разширяването на атлантическата система за сигурност към постсъветското пространство би осигурило „усмирителната риза“ за Москва в поддържането ѝ – по неволя – в статут на неохотен партньор и съюзник на Запада. След геополитическата еманципация на Путин в резултат на блокираната в Ирак американска сила контролът върху руския стратегически избор от страна на Запада повече не е възможен.

Желанието на Вашингтон да обвърже Москва към своите стратегически приоритети на дългосрочно съперничество с Пекин не може да се реализира чрез щедри жестове и подаръци като re-set на Барак Обама, или чрез „мъжки договорки“ между Тръмп и Путин. Още преди речта си в Мюнхен през 2007 г. Путин ясно демонстрира, че в геополитически план предпочита партньорството с Китай пред това със Запада. Този избор не на последно място се обуславя от необходимостта за разграничаване от социалния, политически и ценностен модел на Запада, оказал се свръхпривлекателен за доскорошните провинции на имперска Москва в Източна Европа и постсъветското пространство. Този модел излъчва зараза и за самото руско общество, която застрашава стабилността на самодържавието и неговата имперска перспектива. Изолационисти и „реалисти“ в американския стратегически дебат – както и редица европейски либерали очевидно не разбират, че Москва може само да бъде заставена да сътрудничи със Запада, но никога няма да направи доброволно подобен дългосрочен стратегически избор. Путин се възползва максимално от „кооперативността“ на Запада, но никога не отговори с какъвто и да е съдържателен жест на тази кооперативност. Ако Западът има стратегически приоритет да „раздели“ Москва от Пекин, единствената възможност за това е ефективно да сдържа геополитическата експанзия на Москва по отношение на Европа. Всеки стратегически успех на Кремъл в подчинението или „неутрализирането“ на части от Европа по отношение на единната атлантическа система за сигурност е „зестра“, която Москва може да занесе в и без това неравноправния геополитически „брак по сметка“ със свръхсилата Китай.

Втората линия на опониране на официален Вашингтон от страна на консервативния изолационизъм и конформистката „реалполитика“ се отнася до „неразумното пилеене на ресурси“ от страна на Америка в Европа, чиято роля спрямо американските стратегически приоритети според тях непрекъснато намалява. През последния четвърт век Америка осъществява мощна преориентация на стратегическата

си перспектива по посока на Тихия океан и Източна Азия като нов център на стопанско и – потенциално – геополитическо могъщество. През 90-те години и до средата на второто десетилетие на нашия век Пекин бе разглеждан като глобален „двойник” на американската икономическа мощ – симбиоза, метафорично означавана като „Кимерика”. Кризисното развитие на американската стратегическа хегемония след Ирак, „Арабската пролет” и геополитическата еманципация на Москва от зависимост спрямо Запада постепенно създаде силни благоприятни възможности за все по-успешна проекция на китайската търговска, технологична и политическа мощ в глобалния свят. „Кимерика” се оказа краткосрочен консуматорски мираж. Очакванията Китай да се демократизира след забогатяването си се оказаха обикновена идеологическа илюзия на посредствени визионери в американските глобални елити. Растящите стратегически апетити на Пекин в Азия се превърнаха в непосредствена заплаха за американския стратегически контрол в ключовите пространства на Тихия океан около Япония, Индокитай, проливите между Индийския и Тихия океан. Технологичната и търговска експанзия на Китай спрямо Европа се превърна в стратегическо предизвикателство за трансатлантическото сътрудничество.

Байдън очевидно отчита перспективата за дългосрочно реструктуриране на стратегическите приоритети на Америка в посока Азия и набиращото скорост съперничество с новата световна свръхсила – Китай. Същевременно неговата администрация е първата след началото на XXI век, която има ясна представа и политическа проекция върху значението на Европа и на Евразия за американската глобална мощ. Тук няма да откриете и следа от повърхностните изолационистки твърдения – „стига с тази Европа, за която се грижим и харчим пари през целия XX век...!”. Европа е дом на ключови ресурси, военни и политически, за американската национална сигурност, а общността на европейските държави е най-значимият партньор на Америка не само в стратегическото сътрудничество, но и като ценностна система на социален и политически живот. Европа е уязвим и колеблив партньор по проблемите на сигурността – европейският постлиберален пацифизъм едва днес отстъпва известно пространство на реалистичната оценка за заплахите, струпващи се върху Стария континент. Европа е силен икономически конкурент и *tough customer* (труден търговски съперник). Но Европа е стратегическият център, от който винаги се съдържат вълните на експанзия към Запада – и от Евразия, и от Близкия изток. В каква посока би могъл Вашингтон да максимизира стратегическите ползи от трансатлантическото

партньорство и да минимизира рисковете от колебливата позиция на ключови европейски елити спрямо общите приоритети по сигурността от двете страни на Атлантическия океан?

Отговорът на този въпрос „витае във въздуха“ над Вашингтон още в началото на XXI век, когато Доналд Ръмсфелд похвали „нова“ – т.е. Източна Европа – за нейното сътрудничество в кампанията в Ирак и изрази разочарованието си от обструкциите на „стара“ Европа в Париж, Берлин и другаде. Агресията на Кремъл срещу Украйна позволи на администрацията на Байдън да материализира тази витаеща във въздуха интуиция в практическа стратегия за реструктуриране на европейското партньорство по сигурността в рамките на Атлантическия съюз. Пред очите ни израства и се оформя един нов геополитически център в Централна и Източна Европа, обединяващ усилията на Полша, Чехия, Балтика, Румъния и разбира се, на самата Украйна, където се концентрират все повече стратегически ресурси за съдържане на руската експанзия и за изграждане на интегрирано пространство на сигурност и сътрудничество. Неохотата на Западна Европа спрямо американското военно и стратегическо присъствие тук е заменена с искрено желание и дори ентузиазъм за трансатлантическо партньорство. В перспектива този нов геополитически център ще притежава все по-значими възможности за съдържане на кремълския експанзионизъм, но никога няма да притежава пълната автономност за взимане на политически решения без партньорството в рамките на НАТО и особено – с Вашингтон. Стратегическите ориентации на Централна и Източна Европа няма да се променят в обозрима перспектива поради обстоятелството, че освен от Русия, предизвикателства към сигурността на този регион могат да дойдат само и от посоката на Близкия изток...

В администрацията на Джо Байдън има отчетливо разграничение между по-категорични привърженици на подкрепата за Украйна и по-умерени и скептични към прекален ангажимент функционери. Държавният секретар Антъни Блинкен се счита за водещата фигура сред „ястребите“, докато съветникът по националната сигурност Джейк Съливан – за обединителен център на „гълъбите“. Балансът между двете групи е, разбира се, в ръцете на президента. В началото на неговия мандат Байдън и администрацията му изглеждаха по-скоро като кризисен екипаж, ангажиран с отстраняване на последствията от волонтаристичните четири години на Доналд Тръмп. С течение на времето става все по-очевидно, че зад фигурата на най-възрастния президент на Америка – крехка и оспорвана от различни гледни точки – стои политик с

опит и визия за проектиране на американската стратегическа мощ. Балансите на тази визия – с основен приоритет Пекин, спешен приоритет Москва и създаването на нови дефиниции и центрове за реализация на глобалната роля на Америка, изразяват определена стратегическа дълбочина, нетипична за предходните трима обитатели на Белия дом през XXI век. Джордж У. Буш беше до голяма степен пленник на своите „неоконс“, чието доктринерство и радикализъм нанесоха разрушителни щети върху капацитета на Америка за глобална проекция на сила. Барак Обама бе президент, който считаше своята добронамереност за достатъчно мощен инструмент на международна власт. По време на неговите два мандата недобронамерените в „глобалното село“ постигнаха значителни успехи. Доналд Тръмп вярваше, че ако си твърд и безкомпромисен търговец в международните отношения, въоръжен с „най-добрата бизнес позиция“ – президент на САЩ, успехът ти е неминуем и щастието не може да ти измени.

Джо Байдън е едва по средата на своя мандат и изводи за неговите резултати е все още рано да се правят. На този етап обаче може без особен риск да се констатира, че опитът и визията за света на Байдън, дошъл като компромисен вариант за управление на световната свръхсила, са доста по-задълбочени и адекватни на реалната сложност на света, в който живеем, и в управлението на който американският президент има ключова роля. Управлението на кризата в Украйна ще бъде основен тест за ефективността на Джо Байдън като международен лидер. Ние все още не знаем дали неговото управление няма да се сблъска и с нови трудни тестове – като казуса с Тайван, ядрения статус на Иран и еволюцията на кремълския режим отвъд агресията срещу Украйна. Затова все още е рано за цялостни изводи относно международната стратегия на Вашингтон към съвременния свят, изпаднал в дълбока криза на системата от международни отношения. На този етап едно е сигурно – стратегическото мислене в по-дълбок геополитически контекст се завръща в Белия дом след две десетилетия на повърхностни упражнения в сферата на глобалната политика на САЩ.